

FRASMAKARE, m. 3. En, som i sin stil gernä begagnar klingande fraser, för att dermed göra effekt. [Phras —.]

FRAT, n. 5. 1) Hvad som blifvit söndergnaget af råttor och möss, t. ex. trä, o. d. Jfr. *Musfrat*. Ingår äfv. i sammansättningen *Sågfrat*. — 2) (fig.) Skräp, lappri.

FRATER, fratr, m. (lat.) 1) Broder. — 2) Ordens- eller Klosterbroder.

FRATERNISERA, fratärnisera, v. n. 1. Lofva hvarandra broderlig vänskap. — *Fraterniserande*, n. 4.

FRED, m. 3. 1) Lugnt tillstånd i ett land, ett rike, en stat, då inga yttre fiender äro att bekämpa. *Sverige har nu länge åtnjutit f-ens välgörningar*. En säker, pålitlig, lång och lycklig f. Begära, erhålla, gifva, vägra f. Stifta f. emellan tvenne krigförande makter. F-ens och krigets konst, värf. Både i krig och f. — Syn. Fredstillstånd. — 2) Se *Freds-fördrag*. *Westphaliska f-en*. Underhandla om, göra, sluta f. Sluta en ärofull, fördelaktig, skamlig f. Hålla, bryta f-en. Segervinnaren dikterade f-en. F-en har redan blifvit ratificerad. — 3) Inre lugn, enighet, sänja inom en stat, en familj, ett samfund. *Riket var skakadt af inre oroligheter; han återställde f-en*. Dessa båda familjer skola alldeles förstöra hvarandra, om ingen medlar f. emellan dem. Sedan denna människa kom in i vår familj, är all f. borta. Älska f-en framför allt. — Syn. Se *Samja*. — 4) Säges äfv. stundom i fråga om djur. *Dessa två djursläkten leva i f. med hvarandra*. — 5) Frihet ifrån allt som stör, oroar, ofredar. *Leva i f. och ro*. I f. och ro njuta frukten af sina mödor. *Han vill i f. sluta sina dagar*. *Låta någon vara i f.*, icke oroa, besvära, störa honom. *Han lemnar mig hvarken f. eller ro*, plågar, besvärar, oroar mig på det högsta. *Jag får icke vara i f. för honom*. *Herre, nu låter du din tjenare fara i f.* Gifva sig till f-s, se *Tillsfeds*. — Syn. *Lugn*, *Stilhet*. — 6) Själslugn, andlig tillfredsställelse. Se vidare *Frid*, som för denna bem. nästan utslutande brukas. *Vara i f. med sig sjelf*. *Hafva f. med Gud och sitt samvete*. *Guds f!* helsningsord, som brukas ibland allmogen, då man möter, träffar någon.

Anm. Både *Fred* och *Frid* utgå från det gamla ordet *Fridr*, ehuru deras bemärkelser blifvit skilda åt, på det sätt, att med *Fred* menas yttre lugn, med *Frid* deremot lugn i själen, sinneslugn, samvetslugn.

FREDA, v. a. 1. Skydda. *F. ett land för fiendtliga anfall*. *F. någon för oförrätter*. *F. sig*, sätta sig i säkerhet; rädda sig undan en hotande fara. *F. sitt samvete*, undvika samvetsagg, tillfredsställa sitt samvete. — Syn. Se *Skydda*.

FREDAD, part. pass. af *Freda*. Brukas nästan adjektivt i bem. af: lugn, trygg, säker, t. ex.: *EU f-t land, rike, en f. trakt*. *F. för fiender, rofvar, rofdjur, vargar*. *EU f-t samvete*, lugnt s. — Syn. Se *Säker*.

FREDÄG, m. 2. (ursprungligen Freyas dag) Sjette dagen i veckan, benämnd efter den fornnordiska gudinnan Freya, således motsvarande det romerska Dies Veneris.

FREDÄGSBJÖRK, f. 2. Se *Myrbjörk*.

FREDANDE, n. 4. Handlingen, då man fredar.

FREDFÄRDIG, a. 2. Färdig att ingå fred, böjd för fred, fredälskande. — *Fredfärdighet*, f. 3.

FREDLIG, a. 2. 1) Som älskar fred, söker att leva i fred och sänja med andra. *En f. menniska*. *Vara f. till sinnes*. *Ett f-t sinne, sinnelag, lynne*. *En f. karakter*. *F-a tänkesätt*. Säges äfv. om djur, t. ex.: *Fåret är ett f-t djur*. — Syn. *Fredälskande*, *Fredfärdig*, *Fridsam*. — 2) Der eller då fred är rådande. *En f. trakt, tillflyktsort*. *EU f-t hem*. *I f-a tider*. — Syn. Se *Lugn*. — 3) *F. besittning*, ostörd, oqvad, lugn.

FREDLIGHET, f. 3. Egenskapen att vara fredlig.

FREDLIGT, adv. På ett fredligt sätt, i fredlig sinnesstämning, afsigt.

FREDLYSA, se *Fridlysa*.

FREDLÖS, a. 2. Se *Fridlös*.

FREDLÖSHET, f. 3. Se *Fridlöshet*.

FREDSAM, a. 2. Se *Fridsam*.

FREDSAMHET, f. 3. Se *Fridsamhet*.

FREDSAMT, adv. Se *Fridsam*.

FREDSANBUD, n. 5. Ambud, som en krigförande makt gör en fiendtlig om afslutande af fred (bem. 2).

FREDSARTIKEL, fredsartikl, m. 2. pl. — artiklar. Artikel i ett fredsfördrag, som innefattar något af fredsvilkoren.

FREDSBEMEDLING, f. 2. Handlingen, då man bemedlar fred emellan stater eller enskilda.

FREDSBROT, n. 5. Den handling, hvarigenom någondera af de makter, som afslutat fred med hvarandra, bryter något af deri stadgade villkor.

FREDSBRYTARE, m. 5. Den, som begår fredsrott.

FREDSBUDSKAP, n. 3. o. 5. Budskap, hvarigenom man underrättas om slutad fred (bem. 2). Brukas äfv. någon gång i andligt religiös mening, i samma betydelse som Evangelium.

FREDSDOMARE, m. 3. 1) (i England) Öfverhetsperson, hvilken det tillkommer att i konungens namn vaka öfver den allmänna säkerheten, fängsla förbrytare och med dem anställa förberedande förhör, innan de inställas för domstol. — 2) (i Frankrike och några andra länder) Öfverhetsperson, hvars befattning är att såsom skiljedomare förlika tvistande parter, då de vilja vända sig till honom, innan saken drages till behörig domstol.

FREDSDOMSTOL, m. 2. Laga myndighet med domsrätt, som utgöres af en fredsdomare såsom ordförande jemte några rättsledamöter.

FREDSFEST, m. 3. Fest, som anställes till firande af återvunnet fredslugn.

FREDSFLAGGA, f. 1. Hvit flagga, som begagnas till sjös i krig, då man vill tillkännagifva, att man kommer i fredlig afsigt, för att parlamentera o. s. v.

FREDSFOT, m. sing. På f., adverbialt uttryck, som betyder: I det skick ett rikes armé sig under krigstid befinner, i afseende på antal, utredning, stånd, o. s. v.

FREDSFURSTE, m. 2. pl. — furstar. 1) Hederbenämning, som i vältalighetsstil tillägges vissa furstar eller fältherrar, emedan de återskänkt freden åt sina land. — 2) Hederstitel, som blifvit tilldelad flera spanska ministrar, hvilka slutit någon fred.

FREDSFÖRBUND, n. 3. Förbund, ingånget emellan tvenne eller flera stater, i ändamål att upprätthålla freden.

FREDSFÖRDRAG, n. 5. Fördrag emellan tvenne eller flera krigförande makter, hvarigenom